

Tomolya János

Izrael újabb háborúja Gázában. 1. rész

A háborút megelőző politikai és katonai helyzet. A szembenálló felek céljai

Az izraeli–palesztin konfliktus-sorozat egy újabb fejezete 50 napig tartó harcot követően, 2014. augusztus 26-án ismét csak tűzszünettel zárult le. A háborút a Hamász indította el a Nyugati Parton történt három tanuló elrablásával és meggyilkolásával, amelyet hatalmas, fontos izraeli lakott területeket, beleértve az izraeli fővárost is célba vevő, rakétakampány követett. A Hamász, tanuló a korábban elszenvedett vereségeiből, változtatott taktikáján és ezúttal egy, a gázai környezethez jól alkalmazkodó aszimmetrikus hadviselési formát választott. Izrael, kihasználva abszolút légi fölényét és döntő haditechnikai fölényét, megindította az Erős Szikla hadműveletet, hogy felkutassa és megsemmisítse a zsidó államra fenyegetést jelentő alagútrendszer. A palesztin rakéta-hadjárat hatástalannak bizonyult, mivel gyakorlatilag alig okozott károkat, sérüléseket. Még ha a Hamász terrorista erői és a vele szövetséges terrorista csoportok jobban harcoltak, jobb fegyverekkel és felszereléssel rendelkeztek, jobb katonai teljesítményt nyújtottak is, képtelenek voltak elkerülni a vereséget az izraeli elit erőikkel szemben.

A szerző kétrészes elemzésének első fejezetében a háborúban résztvevő felek céljait és a háborút megelőző politikai-katonai helyzetet részletezi, míg a második rész a háború megvívására és a felek teljesítményére fókuszál.

A zsidó állam újabb háborút vívott (története során a sokadikat) és ismét győzelmet aratott. A Hamász esetében újra egy terrorista szervezettel kellett megmérkőznie, amely aszimmetrikus formát választott harca megvívásához. Ez a háború is az arab–izraeli, palesztin–izraeli konfliktussorozat egyik tragikus láncszemét alkotják.

Nyilvánvaló, hogy alig néhány nappal a szárazföldi műveletek befejezése után a háború számos eleme még nem ismert, így csak azokat a történéseket lehet elemezni, amelyek nyílt forrásokból származó információk alapján, a munka elkészültéig elérhetőek voltak. A politikai elemzők természetesen még sokáig fogják boncolgatni a konfliktus-sorozat újabb menetének eredményeit.

A jelen elemzéssel nem célok a nagyon bonyolult közel-keleti politikai helyzet részletes feltárása. Csupán a konfliktus kirobbanásához vezető legfontosabb összefüggések, a háborúba bocsátkozó felek regionális politikai helyzetének nagybani felvázolására vállalkozom. Nem kívánok a konfliktus minden katonai aspektusára

reagálni. Azokat az összefüggéseket próbálom feltárni, amelyek a rendelkezésre álló információk alapján lehetségesek.

A tanulmány adta keretek között elvégzett, elsősorban a katonai események elemzésére fókuszáló elemzés arra keresi a választ, hogy mennyiben volt ez a háború azonos és mennyiben volt különböző ez eddig megvívott háborúktól; milyen elképzelések szerint alkalmazták a katonai erőket a sűrűn beépített környezet és az aszimmetrikus hadviselés adta keretek között, és milyen tanulságokat lehet ezekből levonni.

A háború kitörését megelőző helyzet

A Hamász szempontjából a háború kitörését megelőző politikai és az ebből fakadó katonai stratégiai helyzet lényegesen különbözött az előző háborút megelőzőtől. Ez a Hamász szempontjából, negatívan megváltozott helyzet volt az egyik politikai kulcstényező, ami a Hamászt a háború kiprovokálására készítette.

Izrael szempontjából a Hamász viszonylagos politikai izolációja kedvező politikai légkört teremtett régi ellenségével való újbóli összecsapáshoz. Ehhez hozzájárult még a szír polgárháború, ahol szintén a zsidó állam ellenségei (ti. az Asszad-rezsim, a Hezbollah, az al-Kaida, az Iszlám Állam harcosai) küzdenek egymás ellen.

Egyiptomban újra terrorista szervezetként tekintenek a Hamászra, a palesztin Iszlám Dzsihádra, amelyek immár nemcsak Izraelnek, de Egyiptomnak is ellenségei. A kormányközeli Al-Ahram hasábjain 2014. június 13-án egyenesen azért fohászkodnak, miszerint „... adja isten, hogy Netanjáhu képes legyen megsemmisíteni a Hamászt”.¹

Azt is figyelembe kell venni, hogy a Hamász – elszigeteltségének nyomására – kiegyezett a nyugati parti mérsékelt palesztin vezetéssel egy egységkormány létrehozásáról, de abban nem kapott miniszteri tárcákat.

Izrael számára a Hamász, mint terrorista szervezet nem partner, tehát számára nem elfogadható egy Hamász-támogatottságú palesztin egységkormány, amellyel tárgyalásztalhoz kellene ülnie. Ez a helyzet a Hamász számára is kényelmetlen és ideológiai nem elfogadható volt, csupán a kényszer szülte átmeneti megoldás, amelyből szabadulni kívánt. A három izraeli fiatal elrablása, megölése, azt ezt követő hajtóvadászat az elkövetők ellen (amelynek során a Hamász valamennyi nyugati parti vezetőjét letartóztatták), a zsidó szélsőségesek által elkövetett bosszú (ti. egy palesztin fiatal elevenen való elégetése), már elegendő táptalajt adott a fegyveres összecsapások fellángolásához.

A Hamász új politikai konstellációja és katonai ereje

A politikai elemzők által *arab tavasznak* nevezett eseménysorozat jelentősen átírta a Közel-Kelet politikai arculatát. A bukott rezsimok szűrőhatásának eltűnésével és a kaotikus állapotok magmaradásával, a polgárháború állandósulásával, a terrorizmus, és a szervezett bűnözés soha nem látott szintűre emelkedett mind Szíriában,

1 Khaled Abu Tomaeh: Egyptians hoping Israel will destroy Hamas. (Letöltve a <http://www.gatestoneinstitute.org/4401/egypt-israel-hamas> domainről 2014. június 4-én.)

mind Líbiában és Észak-Afrika több más országában is. Ezen felül létrejött Szíria és Irak egy részén egy önmagát *Iszlám Kalifátus*nak nevező terrorista állam, amely a civilizált világ megrökönyödésére követ el elképesztő brutalitású terrorista bűntetteket.

Más országok (például Marokkó, Jordánia, Algéria) valódi reformokat hajtottak végre, amelyek nyomán az emberi jogok és a demokratikus értékek pozíciói javultak.² Egyiptom esetében, úgy tűnik, hogy a rend fenntartása, a terrorizmus visszaszorítása szempontjából a jelenlegi katonai támogatottságú elnöki hatalom kedvezőbb és hatékonyabb, mint a korábbi. Egyiptomban a Muzulmán Testvériség és Mohammed Murszi hatalomra kerülésével 2012-ben megnyíltak a börtönök és terroristák, közönséges bűnözők ezrei lettek újra szabadok. Az amúgy is szinte kimeríthetetlen terrorista-utánpótlás Gázában kiegészült az előbb említett „humán erőforrással” és a líbiai raktárakból és máshonnan is érkező fegyverekkel. Így a Hamász gyorsan pótolta a korábban elszenvedett veszteségeit. Sőt, korábbi rakétáit nagyobb számú és nagyobb hatótávolságú eszközökkel helyettesítette. Mindehhez természetesen pénzre is szüksége volt.

Irán, mint a nemzetközi terrorizmus egyik bőkezű támogatója, 2013-ig mintegy havi 20 millió dollárral támogatta a Hamászt.³ Ez a hatalmas pénzügyi forrás csapant meg jelentősen (még ha nem is tűnt el teljesen) a szír polgárháború következményeként. A Hamász ugyanis a lázadók oldalára állt, míg Irán a kormányerőket támogatja. Sőt, a Hezbollah, Irán libanoni szövetségese fegyveresen is a kormányerők oldalán harcol.

A Hamászt a nagymértékű politikai izolációtól csak a Katarral kötött szövetsége mentette meg. Mint ismeretes, 2013. június 25-án Hamad bin Kalifa ász-Száni sejk lemondott és fiának, Tamim bin Hamad al-Táninak adta át a hatalmat. Az ország a folyékony gáz exportjából évi 180 milliárd dollár bevételre tesz szert.⁴ Ezt a bevételt Katar nemcsak a saját jólétére, de különböző fegyveres csoportok támogatására is fordítja. Jelenleg (Szaúd-Arábia után) a Szabad Szíriai Hadsereg (FSA) legnagyobb támogatója.

Bár kétségtelen, hogy Katar szerepének növekedéséhez hozzájárult a cseppfolyós földgáz kitermelése, az arab monarchia mégis a diplomácia és a nemzetközi kapcsolatok területén érte el a legnagyobb sikereket. Az ország regionális súlya napjainkban jóval nagyobb, mint a stratégiai jelentősége. Külpolitikája pragmatikus, teljes mértékben ideológiamentes. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy Katar Izraellel és Iránnal és az USA-val is jó kapcsolatokat tart fent.

2 Ahogy dr. Bordás Mária is rámutat *Problems of State Efficiency and Terrorism in North Africa* című tanulmányában, érdekes módon, az alkotmányos monarchiák (Jordánia és Marokkó) uralkodói megfelelő reformereknek bizonyultak, és jobban tudtak reagálni az arab tavasz viharos eseményeire, mint a diktatúrák vagy az elnöki rendszerek. (I. Dr. Bordás Mária: *Problems of State Efficiency and Terrorism in North Africa*, COEDAT Defence Against Terrorism Review vol. 10, fall 2014., page 10.)

3 HVG 2013 június 20, Meggyengült a Hamász pénzügyi és politikai helyzete. (Letöltve a http://hvg.hu/vilag/20130620_Izraeli_lap_meggyengult_a_Hamasz_diplomac_domainrol 2014. június 1-jén.)

4 <http://korkep.sk/cikkek/kulugyek/2013/07/30/uj-sejk-regi-politika-uralkodovaltas-katarban>

A Hamász katonai ereje mind létszámában, mind képességeiben növekedett az előző háborúkhöz képest. A 2008-ban és 2012-ben elszenvedett jelentős anyagi veszteségeket – az akkor még rendelkezésre álló szinte kimeríthetetlen iráni források segítségével, valamint a polgárháború kitöréséig rendelkezésre álló szíriai segítséggel – gyorsan pótolták. Ezt a pótlást az egyiptomi hatalomváltás következtében hatalomra kerülő Muzulmán Testvériség is segítette. Az emberi veszteségeket a Gázában tömegesen rendelkezésre álló munkanélküli, fanatizált fiatalok közül szintén gyorsan lehetett pótolni.

A Hamász katonai képességeinek növekedésében szerepet játszott a líbiai fegyverraktárakból ellenőrizetlenül kikerülő hatalmas mennyiségű fegyver is. A Hamász alapvető fegyverzetét, elsősorban a terroristák között nagy népszerűségnek örvendő kézfegyverek képezik, amelyek mellett megjelentek kézi légvédelmi rakéták, légvédelmi géppuskák és, a saját gyártású rakéták (1. kép).

1. kép. Hamász fegyveresek

Forrás: Grupo Hamas (letöltve a <https://ventanainternacional.lamula.pe/2014/07/26/la-perversa-estrategia-de-hamas-en-la-franja-de-gaza/carlosnova/> domainről 2014. június 4-én)

A „hagyományos” terrorista fegyverzet mellett megjelentek olyan kiegészítők is, amelyekkel eddig nem rendelkeztek. Ide tartozik például a sisak, a harci mállhelvény, az AK gépkarabélyra szerelt optikai irányzék és más komfort-felszerelések. Sőt, a Hamász harcosai, hajlandók voltak a gyűlölt ellenségtől, az izraeli hadseregtől átvenni a fej formáját a célzó számára bizonytalanára tevő sisakborítást, az ún. Mitznefet-et is (2. és 3. kép).

Érdekes, hogy megjelentek a Hamász arzenáljában teljesen modern fegyverek is (mint például az amerikai M-16-osból kifejlesztett M4-es gépkarabély), igaz nem nagy számban. További – sajnos magyar – vonatkozású érdekesség, hogy az izraeli hadsereg, a Hamász gázai földalatti raktáraiból zsákmányolt AMD-65 géppisztolyokat is.⁵

A terroristák nemcsak harcra használják ezeket a fegyvereket, hanem egymás közötti leszámolásra, kivégzésekre is.⁶ A Hamász tekintetében nem szabad elfelejteni, hogy a gázai lakosság feletti hatalmát nem utolsósorban terrorral tartja fenn. A háború

5 Jelen tanulmánynak nem célja, annak boncolgatása, hogy a magyar gyártmányú fegyvereket hova és mikor értékesítették, de a szakmai korrektséghez hozzátartozik annak felvetése, hogy ezek az AMD-65-k és a már említett amerikai fegyverek is, hogyan kerülhettek terroristák kezébe?
<http://www.tbk.co.il/article/460392>

2. kép. Hamász harcos Mitznefet-el és optikai irányzókkal

Forrás: Arabic Military: Hamas terrorist
(Letöltve a <http://www.arabic-military.com/t83256p30-topic-domainról> 2014. június 4-én.)

3. kép. Aramidból készült katonai sisak Hamász harcosok fején

Forrás: International Middle East Media Center: Egyptian Military Leader Accuses Hamas of Arming Muslim Brotherhood, Jul 28. 2013. (Letöltve a <http://www.arabic-military.com/t83256p30-topic-domainról> 2014. június 4-én.)

alatt mintegy 100 főt végeztek ki bármiféle bírósági eljárás nélkül, ezzel is növelve az ún. civil áldozatok számát.⁷

Közismert, hogy a Hamász saját gyártású rakétáit csempészet útján beszerzett iráni és szíriai eredetű rakéták egészítik ki, amelyek számát a háború elején mintegy 10 000 darabra becsülték.⁸

Nemcsak a Hamász katonai szárnyát képező al-Kasszam brigádokat kell figyelembe venni, hanem más terrorista szervezeteket is (mint például a palesztin Iszlám Dzsihádot). Ezen felül ide kell számítani a George Habbas által alapított Népi Front Palesztina Felszabadításáért szervezetet, amely még megőrizte önállóságát. A palesztin Iszlám Dzsihád, amely Gázában nem igazán népszerű (a lakosság kevesebb, mint 5%-a támogatja), mintegy 8000 fős haderővel rendelkezik.⁹ Ezeket a csoportokat egészítik ki a Hamással és más terrorista szervezetekkel szövetségben álló kisebb milíciák és fegyveres bűnöző bandák.

A Hamász állandó fegyveres erőit az Izzedin al-Kasszam Brigádok (Izz al-Din al-Qassam Brigades – IDQB) képezik. Ennek létszáma kb. 16 000 fő, amelyet négy területi könnyű gyalogos dandárba (Északi Dandár, Gáza Dandár, Központi Dandár és a Déli Dandár) szerveztek.¹⁰ A Hamász katonai képességnövekedésének egyik példája a rakétaárzenál eszközállományának növekedése: a 2008-as 3000 darabos

6 <http://www.veooz.com/photos/CHR6OOm.html>

7 Human right watch: Hamas must stop extrajudicial execution, 25 Aug. 2014 (letöltve 2014. július 4-én a <http://www.haaretz.com/news/middle-east/1.612379> domainről).

8 Global Security: Hamas rockets (letöltve a <http://www.globalsecurity.org/military/world/para/hamas-qassam.htm> domainről 2014. június 4-én).

9 <http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/Terrorism/PIJ.html>

10 Jeffrey B. White: Understanding Hamas. Washington Institute for Near East Policy (letöltve 2014. szeptember 4-én a <http://www.mors.org/UserFiles/file/meetings/09qdr/white.pdf> domainről).

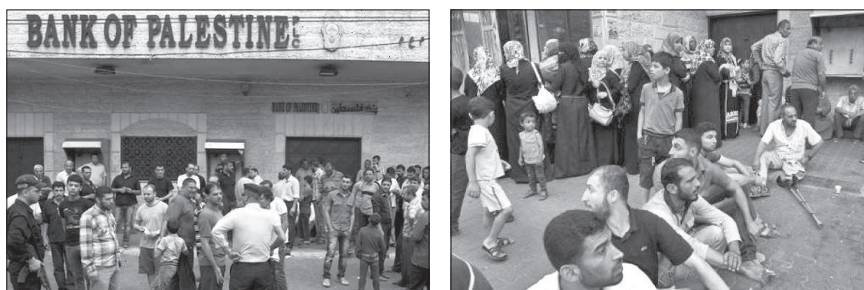
mennyiségről a háború kitörésére már mintegy 10 000 darab rakétával rendelkeztek. Ezen felül jelentősen javult a rakéták hatótávolsága is: a háború kitörésének idejére már képesek voltak akár 160 kilométeres távolságra is csapást mérni.

Az igazsághoz az is hozzátartozik, hogy a rendelkezésre álló rakéták jelentős része továbbra is Gázában gyártott, meglehetősen alacsony technikai színvonalat képviselő fegyver. A többi rakéta sem tartozik a nagy pontosságú fegyverek körébe (nem is ilyen céllal gyártották eredetileg). Ezek ugyanis eredetileg sorozatvető fegyverek rakétái voltak, amelyek különböző nagyságú sorozattal egy adott célterület lefogatására, az ott lévő élőerő, „puha” célok vagy könnyű páncélozott erők megsemmisítésére szolgáltak és nem egyszeri, nagy pontosságú csapás kiválására. A terroristáknak ez nem is célja, hiszen fegyvereikkel a félelemkeltésre törekednek. Ez nem azt jelenti, hogy ezek a fegyverek nem alkalmasak emberi élet kioltására, vagy jelentős anyagi károk okozására, hanem, hogy e fegyverek lélektani hatása nagyobb, mint a tényleges fizikai pusztító hatása.

A Hamász harci erejének megítélése során meg kell említeni azt a mintegy 10 000 fős rendőri erőt is, ami szintén a fegyveres erők része és a Hamász ellenőrzése alatt áll.

A Hamász régóta készült az összecsapásra. A háború kiobbantására akkor vállalkozott, amikor már politikailag meglehetősen elszigetelődött helyzetbe került és pénzügyi helyzete is egyre nehezebbé vált, valamint a gázai népszerűsége is csökkent. 2014 májusában és júniusában is már a tisztségviselőinek fizetésének folyósításával komoly problémáik voltak.

Nyilvánvaló, hogy a Hamász nem volt képes a helyi kormányzás közszolgáltatások tekintetében megnyilvánuló kötelezettségeit kielégíteni, ami fokozódó elégedetlenséghez vezetett.¹¹

4. kép. Elégedetlen tömeg a Bank of Palestine előtt Gázában

Forrás: BBC: Hamas and Fatah civil servants in Gaza Clash over pay, 5 June 2014. (Letöltve 2014. augusztus 31-én a <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-27725633> domainről.)

11 Bordás, Mária: Public Services at Local Government. Level Acta Juridica Hungarica Volume 50., Number 4., 2009. Budapest, ISSN: 1216-2574

Az izraeli védelmi erők állapota

Az izraeli védelmi erők képességei a katonai elemzők számára egyáltalán nem ismeretlenek, hiszen a zsidó állam létrejötte óta már több háborúban bizonyította eltökéltségét, harci erejét.

Az izraeli haderő tekintetében kettő nagyon specifikus tényezőt találunk: az egyik a nők hadkötelezettsége, a másik a tartalékos állomány magas szintű felkészültsége és gyors mozgósíthatósága. Közismert, hogy Izrael nem közöl hivatalos adatokat a hadereje békelétszámáról, de különböző mértékadó források ezt a létszámot 176–177 ezerre becsülik.¹² A meglévő állandó haderőt rövid idő alatt mobilizálható kb. 450 000 tartalékos állomány egészíti ki.

Az izraeli hadsereg még a 177 ezres, állandóan hadrafogható lélekszámával is bőven elmarad a legnépesebb, több mint négymilliós indiai katonaságtól. Persze egy haderő valódi értékét nemcsak és nem elsősorban annak nagysága határozza meg, hanem a minőségi mutatói.

Izrael elemi érdeke, hogy egyébként a környezetében lévő arab országok és az ezekhez csatlakozó nem állami szereplők (mint a Hezbollah, Hamász és más terrorista szervezetek) nyomasztó létszámbeli fölényét minőségi mutatókkal ellensúlyozza. Ennek érdekében nagyon erős légierőt fejlesztett ki a zsidó állam. A légierő gerincét a már saját modernizálású F–15 és F–16 típusú harci repülőgépek, és egyre nagyobb számban fejlett technológiai színvonalú, csapásmérésre képes pilótanélküli repülőgépek (Hermes–450, Hermes–900, Heron–I és Heron–TP) alkotják.¹³ A mintegy 460 (más források szerint 540) harci repülőgépet¹⁴ kb. 100 pilótanélküli,¹⁵ csapásmérésre képes repülőgéppel egészíti ki.¹⁶

A pilótanélküli repülőgépek tekintetében Izrael valódi nagyhatalom,¹⁷ a világ 50 országába exportálnak ezen eszközökből.¹⁸ Az izraeli haderő nemcsak modern, technológiailag fejlett fegyverrendszereken alapul, hanem az azt magas szinten alkalmazni tudó tiszti, tiszthelyettesi gárdán, légénységi állományon is. Végül is a humánfaktor tekintetében megnyilvánuló fölény visszautal a társadalom oktatási színvonalára, különös tekintettel a hivatásos állomány felkészítésére, felkészültségére.

Izrael a térség országai között a modern katonai technológia birtoklása tekintetében vitathatatlanul vezető szerepet tölt be. Haderejében megtalálható mind a három haderőnem, rendelkezik nukleáris elrettentő erővel is. Izrael több rakétavédelmi rendszert is kiépített. A mostani, 50 napos összecsapás során a Vaskúpola (IRON DOME) rendszer mutatta meg nem hétköznapi képességeit. A jelenlegi rendszer létrehozásáról 2007-ben döntöttek, azóta évi mintegy 200 millió USD-t költöttek a projektre és mára egy, a KASSZÁM (és az ehhez hasonló) és GRAD rakéták (valamit

12 The Institute for National Security Studies. Chapter Israel, 2012 (letöltve 2014. szeptember 4-én a <http://heb.inss.org.il/index.aspx?id=4240> domainről).

13 <http://dronewarsuk.files.wordpress.com/2014/01/israel-and-the-drone-wars.pdf>

14 <http://www.gloria-center.org/2010/09/rodman-2010-09-07/>

15 <http://www.theguardian.com/news/datablog/2012/aug/03/drone-stocks-by-country>

16 Marry Dobbins, Cris Cole: Israel and the Drone Wars Oxford, Jan. 2014. 7. o.

17 <http://www.militaryfactory.com/aircraft/israeli-air-force-military-aircraft.asp>

18 <http://www.globalresearch.ca/israel-and-the-drone-wars/5364446>

e típus iráni és szíriai változatai), és 155 milliméteres lövedékek elfogására képes, mobil elemekre épülő rendszert hoztak létre. Jelenleg 10 telepített üteggel rendelkeznek és további ütegek telepítését tervezik.

Az 50 napos háború során Gázából 4564 különböző rakétát és aknavető gránátot lőttek ki.¹⁹ Ezek egy része célt tévesztett, el se hagyta a Gázai övezetet, vagyis a Hamász szempontjából hazai területre hullottak. A Vaskupola rendszer, a célba vett rakéták mintegy 90%-t semmisítette meg, izraeli adatok szerint a megsemmisített rakéták száma 735 volt.

Az összecsapás aszimmetrikus jellege tetten érhető a következő összehasonlításban: 1 telepített Vaskupola-üteg ára: 50 millió USD; 1 Kasszám rakétaüteg ára: kb. 20 000 USD. 1 kilőtt elfogó rakéta ára: 62 000 USD²⁰ (egy 90%-osan biztos elfogáshoz kettő rakéta kilövése szükséges); 1 Kasszám rakéta előállítási ára: kb. 800 USD.²¹

A szembenálló felek valószínűsíthető céljai

Természetesen a műveleti tervek ismerete nélkül nehéz pontosan meghatározni az izraeli politikai és katonai vezetés konkrét céljait, ugyanakkor a médiában megjelent nyilatkozatok alapján néhány politikai-stratégiai és katonai-hadászati cél beazonosítható.

A Hamász

A Hamász politikai céljai:

- kitörni a politikai elszigeteltségből és újra bőséges pénzügyi támogatásokra szert tenni;
- foglyok ejtésével a bebörtönzött Hamász-aktivisták kiszabadítása és ezzel erkölcsi győzelem aratása, ezzel egyidejűleg erejük és elszántságuk demonstrálása;
- a palesztin ellenállás imázsának helyreállítása és ezzel a Hamász hitelességének növelése;
- a gázai övezet blokádjának megszüntetése.

A Hamász katonai céljai:

- az összecsapások során elkerülni a saját erők nagymértékű pusztulását, megsemmisülését;
- kihasználva az alagútrendszert, váratlan támadásokkal a lehető legnagyobb izraeli veszteség okozása, foglyok ejtése;
- lélektani műveletekkel, média-műveletekkel a zsidó haderő és katonai, politikai vezetés lejáratása, ezzel mielőbbi tűzszünet kérésének előmozdítása;
- a rakétatámadások fenntartásával hiányos katonai képességeik leplezése, nyomásgyakorlás az izraeli kormányra.

19 <http://www.jpost.com/Operation-Protective-Edge/50-days-of-Israels-Gaza-operation-Protective-Edge-by-the-numbers-372574>

20 Jason Mick: Iron Dome helps mitigate 1 in 3 rockets strikes on Israel, as Gaza conflict escalates;

21 Ulrike Putz: Graveyard shift for Islamic Jihad: a Visit to Gaza Rocket Factory. Spiegel 08 Jan 2008. (Letöltve a <http://www.spiegel.de/international/world/graveyard-shift-for-islamic-jihad-a-visit-to-a-gaza-rocket-factory-a-531578.html> domainról 2014. szeptember 4-én.)

A Hamászt a korábbi háborúk során elszenvedett vereségei harcászati elképzeléseinek megváltoztatására kényszerítették. Azt a korábbi elképzelését, hogy védelmi hadműveletekkel mérjen vereséget az izraeli hadseregre, teljesen feladta. Annak érdekében, hogy az összecsapás során a megsemmisülést elkerülje, a Hezbolla-tól átvett taktikát alkalmazta, amelyet bizonyos szempontból tovább is fejlesztett. Ez pedig az alagút-rendszer kiépítésében és alkalmazásában öltött testet.

Elképzelésük szerint az alagutakon keresztül az ellenség hátába, szárnyába kerülhettek, váratlan kommandó-támadásokkal érzékeny veszteségeket okozhatnak az izraeli hadseregnek, és emberrablásokkal, kedvező helyzetet tudnak teremteni a hadifogságba esett, vagy korábban bebörtönzött terroristák kiszabadításához.²²

Szándékaik között szerepelt, hogy élőpajzs alkalmazásával, azaz tervezetten nagyszámú saját polgári áldozat produkálásával erkölcsileg lejárassák az izraeli hadsereget. Ennek érdekében propaganda és a kényszerítés eszközével is, arra vették rá polgári lakosság egy részét, miszerint nemcsak hogy az izraeli hadsereg felszólításának ne tegyen eleget, és ne hagyja el a lakhelyét, hanem menjenek fel az épületek tetejére, így elkerülve a légicsapásokat vagy elérve azt, hogy a csapások nagyszámú civil áldozattal járjanak.

Elképzelésük részét képezte az izraeli területre való rakéta-kilövések mindenáron való fenntartása annak érdekében, hogy bizonyítsák a világ számára elszántságukat, harci képességeiket.

A Hamász tisztában volt azzal, hogy szemtől szembe nem veheti fel a versenyt a zsidó állam haderejével. A védelemhez a városi harchoz igazodó aszimmetrikus hadviselési elemeket választotta, a támadáshoz az aszimmetrikus hadviselésre jellemző

5. kép. Hamász élőpajzs háztetőn lévő gyerekekkel

Forrás: Shyed Atheist: Why, as Pakistani I stand with Israel. July 23, 2014. Goodless Blogging
(Letöltve a <http://allahbepraisedlettheglassberaised.wordpress.com/2014/07/23/why-as-a-pakistani-i-stand-with-israel/> domainről 2014. szeptember 1-jén.)

22 Ahmed Hadi: Gaza war: Tunnels, targets, and rockets: hamas/IJ startegy and tactics. Informed Comment, Jul 15 2014. (letöltve a <http://www.juancole.com/2014/07/targets-rockets-strategy.html> domainről 2014. július 30-án)

rakétatámadásokat preferálta, amelyet kombinálni kívánt a már előre elkészített alagutakon való behatolással izraeli területekre, és ott öngyilkos merényletek, rajtaütések végrehajtásával. Az Izrael ellen érzett gyűlöletétől vezérelve nagy veszteségeket kívánt okozni a zsidó államnak abban bízva, hogy a nagyszámú áldozat hatására a kormányzat politikai káoszba fullad, esetleg az izraeli társadalom összeomlik.

Izrael

Az izraeli miniszterelnök természetesen politikai szólamokban fogalmazta meg az izraeli politikai célokat (nyugalom helyreállítása, az izraeli állampolgárok biztonságának garantálása, Gáza demilitarizálása stb.).²³ A nyilatkozatokból és cselekményekből a következő célok olvashatók ki:

- bizonyítani a zsidó állam elszántságát, erejét;
- tűzszünetre kényszeríteni a Hamászt és ezzel helyreállítani a nyugalmat a Gázai övezet térségében;
- elkerülni valamilyen nemzetközi vizsgáló bizottság felállítását, amely elítélné az izraeli erőalkalmazást Gázában.

Izraeli részről az Izraeli Védelmi Erők honlapján a következő katonai célokat fogalmazták meg:²⁴

- erőteljes csapás mérése a Hamász erőire;
- a gázai biztonsági helyzet alapvető megváltoztatása elsősorban a rakéta-killővő képesség csökkentésével, és az alagutak felszámolásával;
- az izraeli állampolgárok elleni rakétatámadások megszüntetése;
- a háború megvívása minimális saját veszteség és a lehető legkevesebb palesztin civil áldozat mellett.

Izrael részéről a háború megvívására a korábbi módszereket kívánták követni: a háború első szakaszában, nagyszámú, nagy pontosságú légitámadások végrehajtásával, majd a következő fázisban egy összhaderőnemi művelet végrehajtásával kívánták a Hamász rakéta eszközeit hatástalanítani, valamint az addig ismert alagutakat felszámolni. A szárazföldi művelet tekintetében dandár-harccsoportok alkalmazásával, a Hamász harcászati mélységébe való behatolással a rakétaindítók és az alagutak felszámolása volt a cél.

Természetesen, a polgári áldozatok elkerülése is az elképzelés része volt, amihez a korábbi háborúk során alkalmazott eljárásokat kívánták alkalmazni. Ide tartozik a röplapok ledobása, SMS-üzenetek küldése az érintett személyeknek és családtagjainak, vak bombák ledobásával újabb figyelmeztetés adása, csökkentett hatású bombák alkalmazása.

23 <http://www.algemeiner.com/2014/07/31/netanyahu-says-protective-edge-goal-is-complete-demilitarization-of-gaza/>

24 <http://www.idfblog.com/blog/2014/07/08/breaking-idf-commences-operation-protective-edge-against-hamas/>

Az elképzelés stratégiai fontosságú része volt az ENSZ, és a nemzetközi közösség fontos tagjai részéről mutatkozó támogatás elnyerése és fenntartása a háború igazságossága tekintetében.

A terep

A terep minden háborúban fontos meghatározó tényező. Gáza, mint sűrűn beépített, nagy népsűrűségű terület, sajátos eljárásokat követelt meg a harcoló felektől. Gáza, ami összesen 365 km² területet képvisel, sajátos formában nyúlik el a Földközi-tenger partján: hossza 41 km, szélessége 6 és 12 kilométer között változik.

A terület gyakorlatilag egy tengerparti síkság, amelyet délről a Sínai-félsziget, észak-nyugatról pedig a Hebron-hegység határol, dél-nyugati részét pedig a Negev-sivatag zár le.

A terület jellegzetes elemei az ún. Kurkar-hátságok, dombok jelenléte. Ebből a megkötött kvarc homokkőből álló hátságok sora a tengerparttól a kontinens belseje felé növekszik. Ez a közepes szemcsenagyságú homokkő jól faragható jellege miatt kedvező lehetőséget adott az alagútásához.

A terület népsűrűsége 4751 lakos/km² (ezen belül Jabalia menekülttáboré 66 754).²⁵ A világon egyedülálló módon a lakosság 43,4%-a 14 év alatti gyerek, az 1000 lakosra jutó éves születések száma 32, ami a világ egyik legmagasabb szaporodási rátája.

* * *

Az 50 napig zajló háború dinamikai elemeinek, a harcoló felek teljesítményének bemutatására és következtetések levonására, a következő számban, megjelenő, a tanulmány második részét képező, Az ötven napos háború lezajlása, a harcoló felek teljesítmény című munkában kerül sor.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Khaled Abu Tomaeh: Egyptians hoping Israel will destroy Hamas. (Letöltve a <http://www.gatestoneinstitute.org/4401/egypt-israel-hamas> domainről 2014. június 4-én.)
- ISIS begins killing Christians in Mosul. (Letöltve a <http://pamelageller.com/2014/08/graphic-isis-beheading-children-women-stripping-naked-graphic.html/> domainről 2014. szeptember 4-én.)
- Dr. Bordás Mária: Problems of State Efficiency and Terrorism in North Africa. COEDAT Defence Against Terrorism Review vol. 10, Fall 2014. page 10
- Meggyengült a Hamasz pénzügyi és politikai helyzete (HVG 2013. június 20. Letöltve a http://hvg.hu/vilag/20130620_Izraeli_lap_meggyengult_a_Hamasz_diplomac domainről 2014. június 1-jén.)
- Arlena Kushner: Potentially huge turne around. July 31, 2014. (letöltve 2014. szeptember 14-én a <http://israelbehindthenews.com/blog/page/8/> domainről)
- Yolande Knell: Gaza: Hamas seeks emerge stronger. 23 July 2014, BBC News, (Letöltve 2014 szeptember 4-én a <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-28456967> domainről.)

²⁵ Index Mundi: Country comparison, Population density. (Letöltve 2014. június 1-jén a <http://www.indexmundi.com/g/r.aspx?v=21000> domainről.)

- Francesca Trianni: How Israel blow up tunnels in Gaza. Time, 2014 július 21. (Letöltve a <http://time.com/3012653/watch-this-is-how-israel-blows-up-tunnels-in-gaza/> domainről 2014. szeptember 4-én.)
- Dr Bordás Maria: A hatékony állam és a jogállam konfliktusa? Közjogi Szemle, 2011. szeptember. Lap és Könyvkiadó Kft. Budapest pp. 16–17.
- Jonah Jeremy Bob: Captured Hamas activists in Gaza. (Letöltve a <http://www.jpost.com/Operation-Protective-Edge/State-indicts-250-Gaza-terrorists-captured-during-Operation-Protective-Edge-371531> domainről 2014. szeptember 4-én.)
- Barbara Opall: Israeli Forces Praise Elbit UAV sin Gaza. Op, Defense News, Aug. 12., 2014 (Letöltve a <http://www.defensenews.com/article/20140812/DEFREG04/308120026/Israeli-Forces-Praise-Elbit-UAVs-Gaza-Op> domainről 2014. szeptember 14-én.)
- Dr habil. Maria Bordas PhD: Tradition and Modernization in the Public Administration – Efficient State or State under the Rule of Law. Journal of US-China Public Administration Volume 9, Nr 6, SrNr. 80. June 2012 pp 602–603
- Noah Zoaphilly: Rafael COE: Laser solutions to mortars. 24 August 2014. (Letöltve a 2014. szeptember 14-én <http://zoaphilly.org/rafael-ceo-says-laser-solution-to-mortars-coming-in-next-year-or-two/> domainről.)
- Inge Jören: Rough estimate OOB in Gaza. Corporal Frisk 20 July 2014 (Letöltve a <http://corporalfrisk.wordpress.com/tag/idf/> domainről 2014. szeptember 10-én.)
- Bordás, M.: *Public Services at Local Government Level*. Acta Juridica Hungarica Volume 50., Number 4., 2009. Budapest, ISSN: 1216-257
- Ahmed Hadi: Gaza war: Tunnels, targets, and rockets: hamas/IJ startegy and tactics. Informed Comment, Jul 15 2014. (Letöltve a <http://www.juancole.com/2014/07/targets-rockets-strategy.html> domainről 2014. július 30-án.)